

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ในประเทศ โดยไม่ได้ทำการซื้อขายโดยตรงแต่จะทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์ดำเนินไปอย่างมีระเบียบ คล่องตัว โปร่งใส และยุติธรรมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และส่งเสริมให้เกิดการระดมเงินออมจากประชาชนไปลงทุนในกิจการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม โดยได้เริ่มเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นยุคเศรษฐกิจเฟื่องฟู มีอัตราการเติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว หรือยุควิกฤตการณ์อันส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจในประเทศซบเซาก็ตาม จะเห็นว่า ดัชนีราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ (SET index) เป็นตัวชี้วัดทางสถิติที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์โดยรวม ซึ่งมีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก และอยู่ในความสนใจของผู้ประกอบการธุรกิจต่างๆ ตลอดจนประชาชนทั่วไปอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่ประเทศไทยได้ประสบวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ทำให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประสบกับผลการดำเนินงานที่ขาดทุนอย่างมาก ทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในการลงทุนในประเทศไทย ส่งผลให้มีการไหลออกของเงินทุนในประเทศ ทำให้ตลาดหลักทรัพย์ได้รับผลกระทบโดยตรงจากเหตุการณ์ในครั้งที่ผ่านมา (สุโลจณี ศรีแก้ว: 2535)

เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น อัตราดอกเบี้ยในประเทศ อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ ระดับราคาน้ำมันในประเทศที่ปรับตัวสูงขึ้น เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น นักลงทุนจะต้องทำการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์นั้นๆ (fundamental Analysis) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์นั้นๆ ประกอบกับการวิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิค (technical Analysis) เพื่อนำมาใช้หาช่วงเวลาและจังหวะที่เหมาะสมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะตลาด ณ ขณะนั้น ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่างๆ ทางเศรษฐศาสตร์มหภาค โดยจะสะท้อนออกมาในรูปของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่งผลทำให้ราคาหลักทรัพย์ใน

ตลาดหลักทรัพย์มีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน เนื่องจากเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าทางการตลาดสูง และเป็นหลักทรัพย์ที่มีปัจจัยพื้นฐานดี มีการดำเนินงานดี มีกำไรจากการดำเนินงาน ทำให้มีการให้ผลตอบแทนในรูปเงินปันผลให้แก่นักลงทุนสูง ดังนั้นจึงทำให้หลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานได้รับความนิยมจากนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การลงทุนของนักลงทุนส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มักจะมีแนวโน้มลงทุนในหลักทรัพย์เป็นบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่มีมูลค่าทางการตลาดมาก ได้แก่ กลุ่มพลังงาน กลุ่มปิโตรเคมี กลุ่มสื่อสาร กลุ่มธนาคารพาณิชย์ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน นอกจากนี้ในอนาคต พลังงานถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านอุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ในปัจจุบันเห็นว่ารัฐบาลได้ให้การปกป้องและสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ต้องมีการใช้พลังงานเป็นปัจจัยการผลิต เนื่องจากความผันผวนของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก และจะส่งผลกระทบต่อบริษัทที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมพลังงานที่จะมีการดำเนินงานและผลประกอบการที่ดีในอนาคต ทำให้ผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคต ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงของดัชนีหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน

ในปัจจุบันภาวะที่เศรษฐกิจมีความผันผวน ย่อมส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน หรือมีการเปลี่ยนแปลงโดยศึกษาการผ่านการเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ และในการศึกษาครั้งนี้เพื่อต้องการที่จะทราบว่า การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจซึ่งที่จะนำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ ราคาน้ำมัน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเมื่อเทียบกับค่าเงินดอลลาร์ ดัชนีผู้บริโภค และอัตราการเจริญเติบโตเศรษฐกิจของประเทศ มีผลต่อดัชนีของราคาหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน (Energy index) อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ผู้ทำวิจัยคาดว่านักลงทุนสามารถที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพิจารณาแนวโน้มผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตและราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน และนักลงทุนสามารถที่จะนำไปใช้วางแผนและตัดสินใจประกอบในการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ตาราง 1.1 ผลประกอบการไตรมาส 1/2547 ของหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานที่จะทำการศึกษาจำนวน 9
หลักทรัพย์

หลักทรัพย์ กลุ่มพลังงาน	กำไรสุทธิ ไตรมาส1(ล้านบาท) 2547	กำไรสุทธิ ไตรมาส1(ล้านบาท) 2546	เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	กำไรสุทธิต่อ หุ้น 2547	กำไรสุทธิต่อ หุ้น 2546	เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
PTT	12,274.41	11,014.22	11.44%	4.39	3.94	11.42%
PTTEP	3,378.13	2,593.81	30.24%	5.18	3.98	30.15%
BANPU	174.74	405.59	-56.92%	0.66	1.6	-58.75%
BCP	646.3	422.22	53.07%	0.95	0.81	17.61%
PICNI	191.08	15.44	1,137.91%	0.32	0.04	700.00%
EGCOMP	1,407.69	1,680.83	-16.25%	2.68	3.2	-16.25%
RATCH	1,534.98	1,591.62	-3.56%	1.06	1.1	-3.64%
LANNA	56.08	28.02	100.15%	0.16	0.08	100.00%
SUSCO	20.85	20.17	3.36%	0.02	0.02	0.00%

ที่มา : บริษัทหลักทรัพย์ เอเพ็กซ์ จำกัด (2547)

หลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานเป็นหลักทรัพย์ที่มีผลการดำเนินงานที่ได้กำไร (ตาราง 1.1) และมีการจ่ายปันผลแก่นักลงทุนค่อนข้างมาก ดังนั้นหลักทรัพย์ในกลุ่มนี้จึงเป็นที่นิยมของนักลงทุน ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มนี้ นอกจากนี้ในรูป 1.1 ยังแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงดัชนีหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน

รูป 1.1 การเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ปี 2537-เดือนพฤศจิกายน ปี 2547 รูปด้านบน แสดงการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน และ 3 รูปด้านล่างแสดง indicators ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขาย (Reuters, 2004)

การศึกษาในครั้งนี้ ได้นำวิธี cointegration และ error correction mechanism เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางมหภาคกับดัชนีราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน โดยจะศึกษาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานจำนวนทั้งหมด 9 หลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ PTT บริษัท ปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน), PTTEP บริษัท ปิโตรเลียม สำรวจและผลิตปิโตรเลียม (มหาชน), BANPU บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน), BCP บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน), PICNI บริษัท ปิคนิค แก๊ส แอนด์ เคมีคัลส์ จำกัด, EGCOMP บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน), RATCH บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน), LANNA บริษัท ลานนารีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน), SUSCO บริษัท สยามสหบริการ จำกัด (มหาชน) ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ โดยจะใช้ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายเป็นรายเดือน ซึ่งข้อมูลที่ใช้จะนำมาจากแหล่งต่างๆ ที่สำคัญนำข้อมูลพื้นฐานมาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจะทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูล 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่เดือน มกราคมปี 2537-ธันวาคมปี 2547

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคซึ่งมีผลต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1) ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ในระยะยาวของการเปลี่ยนแปลงปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งมีผลต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการคาดการณ์แนวโน้มราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน และผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคต
- 2) นักลงทุนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้วางแผนและตัดสินใจประกอบการลงทุน ทำให้สามารถปรับกลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคซึ่งมีผลต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน ใช้ข้อมูลทศวรรษ รายเดือน โดยจะศึกษาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานจำนวนทั้งหมด 9 หลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ PTT บริษัท ปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน), PTTEP บริษัท ปิโตรเลียมสำรวจและผลิตปิโตรเลียม (มหาชน), BANPU บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน), BCP บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด(มหาชน), PICNI บริษัท ปิกนิก แก๊ส แอนด์ เคมีภัณฑ์ จำกัด (มหาชน), EGCOMP บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน), RATCH บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด(มหาชน), LANNA บริษัท ลานนารีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน), SUSCO บริษัท สยามสหบริการ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่เดือน มกราคมปี 2537-ธันวาคม ปี 2547 ใช้แหล่งข้อมูลจากบริษัทหลักทรัพย์ต่างๆ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศูนย์การเงินและการลงทุน สำนักหอสมุด และห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.5 นิยามศัพท์

ดัชนีราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ (SET Index) หมายถึง อัตราส่วนระหว่างมูลค่าตลาดรวมในวันปัจจุบันกับมูลค่าตลาดรวม ณ วันฐาน คือ วันที่ 30 เมษายน 2518 ซึ่งเป็นวันแรกที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดให้มีการซื้อขาย และนอกจากนี้จะมีการปรับฐานในกรณีที่มีการอนุมัติรับหลักทรัพย์ใหม่เข้าตลาด มีการเพิกถอนหลักทรัพย์ออกจากตลาดหลักทรัพย์ บริษัทจดทะเบียนมีการเพิ่มหรือลดทุน หรือมีการควบรวมกิจการกับบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์

ดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน (Energy index) หมายถึง เครื่องมือทางสถิติ ซึ่งแสดงการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นในกลุ่มพลังงาน โดยรวม ซึ่งนักลงทุนจะใช้ดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มพลังงานนี้เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ต่างๆ ในกลุ่มพลังงาน